

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

گزارش ۶ درس هوش مصنوعی

ارائه یک سیستم توصیه گر برای یک مسئله ی
کاربردی

نویسنده:

امیررضا رادجو

استاد

دکتر مهدی قطعی

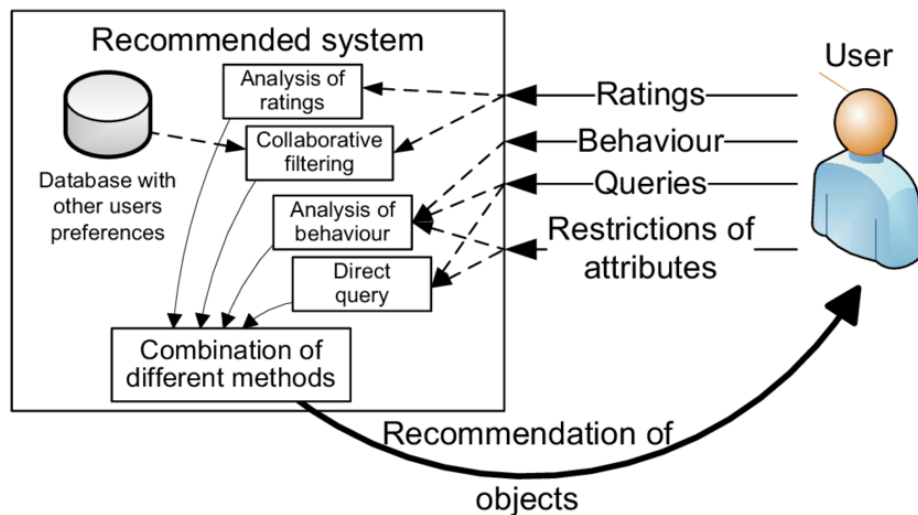
اردیبهشت ۱۴۰۰

سیستم‌های توصیه گر:

سیستم‌های توصیه گر به این شکل می‌باشند که بر اساس داده‌های موجود (امتیازها- رفتارها- سرچ ها و ...) سعی میکنند به کاربر بهترین پیشنهاد ممکن را ارائه دهند. استفاده از سیستم‌های توصیه گر میتواند مزیت‌های بسیار زیادی برای کسب و کارهای مختلف ایجاد کند.

مثلاً فرض کنید به لباس فروشی رفته‌اید و این لباس فروشی با توجه به سلیقه شما تمامی ست‌های مورد علاقه تان را برایتان لیست میکند و لازم نیست وقت زیادی صرف پیدا کردن لباس و یا ست مورد علاقه خود نمایید. همچنین کیفیت پیشنهادهایی که به شما داده می‌شود به مرور زمان بهتر و بهتر شود. قطعاً خرید از این بوتیک برای شما بسیار راحت‌تر و لذت بخش‌تر خواهد بود.

سیستم‌های توصیه گر میتواند در همه جا به کار آید. از رستورانها و کافی شاپ‌ها گرفته تا فروشگاه‌های کتاب‌های کمیک و سایت‌های مخصوص به آهنگ. درواقع در هرچیزی که میتواند به سلیقه شما دخیل باشد و تنوع زیادی داشته باشد سیستم‌های توصیه گر میتواند نقش کلیدی بسیار مهمی را ایفا کند.

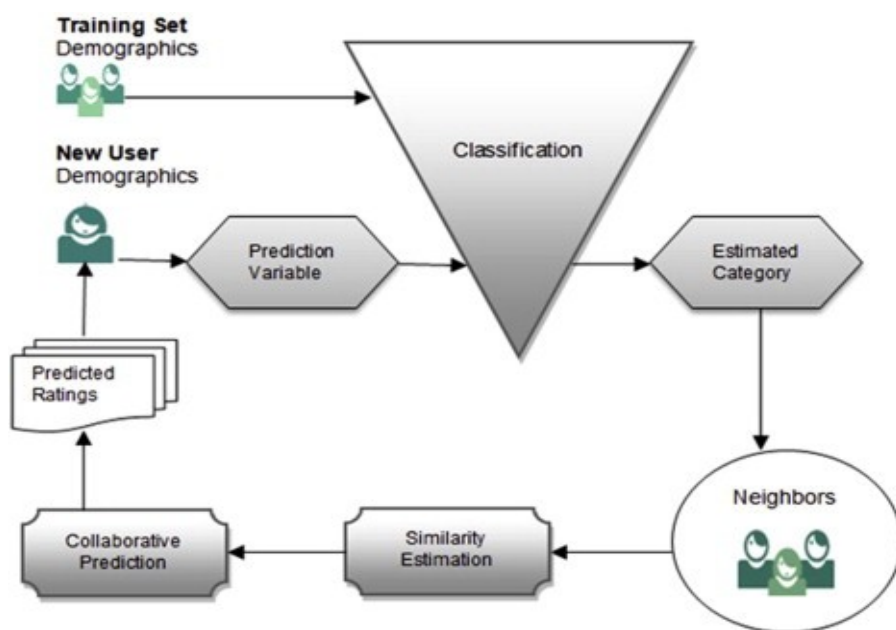

در اینجا قصد داریم تا یک سیستم توصیه گر فیلم طراحی کنیم که بتواند به کاربر فیلم‌هایی که ممکن است دوست داشته باشد را معرفی کند.

در این راستا چندین چالش خواهیم داشت. یک اینکه وقتی که کاربری برای بار اول وارد سیستم میشود چگونه میتوانیم به او فیلم پیشنهاد دهیم (cold start). یکی از ساده‌ترین و در عین حال بهترین کارهایی که میتوان انجام داد استفاده از آمارهای قبلی که راجع به دیتاهای فیلم‌ها داشته‌ایم می‌باشد.

به طور مثال میتوان لیست ۱۰ فیلم برتر از دید کاربران را برای فرد به نمایش گذاشت. البته وقتی کاربر جدیدی در سیستم ثبت نام می‌کند اطلاعات کمی از او به دست ما می‌رسد که همین اطلاعات نیز میتواند مفید باشد. به طور مثال این فرد ملیت ایرانی دارد بنابراین سایت میتواند لیست فیلم‌هایی که کاربران ایرانی مورد پسندشان است را به این کاربر جدید ارائه دهند و سلیقه مردمی که در استرالیا زندگی میکنند را دخیل نکنند. همچنین ممکن است دیتاهایی که بسیار بی‌اهمیت به نظر برسند بتوانند کمک شایانی به ما در این امر کنند. به طور مثال فرض کنید شخصی که به تازگی در سایت ما ثبت نام کرده است اغلب در ساعت ۳ بعد از ظهر به سایت سر می‌زند و کلیک‌های او بیشتر در ژانر کمدی بوده و تنها یک بار از ۲۰۰ بار روی ژانر ترسناک کلیک کرده است. سایت با ذخیره کردن این اطلاعات میتواند تغییراتی را در فیلم پیشنهادی برای آنی کاربر در نظر بگیرد و اغلب فیلم‌هایی به او

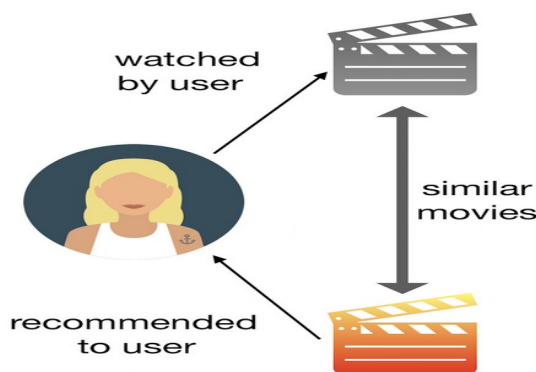
پیشنهاد کند که ترسنتاک نیستند. اما باز بعد از مدتی با رأی دادن کاربر این سیستم میتواند کاملتر شود.

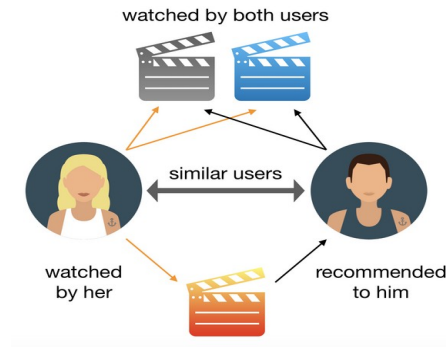
مدتی بعد که کاربر فیلم‌های بیشتری دید و نظرات خود را درباره آن‌ها ابراز کرد سیستم میتواند با توجه به همین تصمیمات برای او تصمیم گیری نماید. مثلاً فرض کنید شخصی به ۵ فیلم امتیاز بالایی داده است که ۳ فیلم از آن‌ها که ساخته کوبریک است و دو فیلم دیگر که امتیاز بالا گرفتند نیز در ژانر جنایی بودند. و همچنین جک نیکلسون در دوتا از این فیلم‌ها بازیگر نقش اول بوده است.

سیستم توصیه گر با توجه به همین اطلاعات میتواند بگوید که این شخص از فیلمی که کارگردان آن کوبریک بوده و ساختار جنایی داشته باشد و همچنین جک نیکلسون در آن ایفای نقش کرده باشد خوشش خواهد آمد. بنابراین در لیست فیلم‌هایی که به او پیشنهاد می‌دهد فیلم شاینینگ در رتبه نخست قرار خواهد گرفت زیرا تمامی این ویژگی‌ها را داراست.

اما باز این سیستم بعد از مدتی میتواند کمی کاملتر شود.

وقتی کاربر تعداد قابل قبولی فیلم دیده باشد و همچنین تعداد کاربران موجود در سایت مذکور به اندازه کافی زیاد باشند این امکان برای سایت وجود دارد که با توجه به اطلاعاتی که ذخیره کرده است تشخیص دهد که سلیقه فیلمی کاربر مورد نظر نزدیک به کدام یک از کاربران دیگر سایت می‌باشد و از همین طریق فیلم‌هایی که این کاربر ندیده ولی فرد شبیه به آن در سیستم مشاهده کرده و امتیاز بالایی داده است را به او معرفی کند. سیستم‌های توصیه گر میتوانند این سه روش را با یکدیگر ترکیب کنند و با قرار دادن وزنی برای هر کدام از آن‌ها سیستم توصیه گر خود را روز به روز بهبود دهند.

در ادامه ما تلاش میکنیم تا یک سیستم توصیه گر با هر کدام از روش‌های گفته شده در بالا بنویسیم و نتایج آن‌ها را مشاهده نماییم و ببینیم این نوع سیستم‌ها چگونه عمل میکنند و تا چه حد میتوانند قابل اعتماد باشند. ابتدا نیاز است که دیتاستی متناسب با این کار بیابیم. متأسفانه نتوانستیم دیتاستی بیابیم که تمامی بارامترهای موردنظر را داشته باشد تا بتوان هر سه نوع سیستم را به طور کامل پیاده سازی کرد. به همین دلیل از دو دیتا ست مختلف استفاده کردیم تا بتوان هر دو نوع سیستم توصیه گر را به طور عملی هرچند به طور ناقص نشان داد. لینک دو دیتاست را در خط زیر مشاهده می‌کنید.

<https://www.kaggle.com/tmdb/tmdb-movie-metadata>
<https://www.kaggle.com/rounakbanik/the-movies-dataset>

از دیتاست اول دو نوع اول سیستم‌های توصیه گر را پیاده سازی می‌نماییم. این دیتا ست حاوی دو فایل movies و credits می‌باشد که در فایل اول برای هر فیلم اطلاعاتی از قبیل بازیگران فیلم و همچنین دست اندرکاران آن فیلم وجود دارد.

	movie_id	title	cast	crew
0	19995	Avatar	[{"cast_id": 242, "character": "Jake Sully", "...	[{"credit_id": "52fe48009251416c750aca23", "de...
1	285	Pirates of the Caribbean: At World's End	[{"cast_id": 4, "character": "Captain Jack Spa...	[{"credit_id": "52fe4232c3a36847f800b579", "de...
2	206647	Spectre	[{"cast_id": 1, "character": "James Bond", "cr...	[{"credit_id": "54805967c3a36829b5002c41", "de...
3	49026	The Dark Knight Rises	[{"cast_id": 2, "character": "Bruce Wayne / Ba...	[{"credit_id": "52fe4781c3a36847f81398c3", "de...
4	49529	John Carter	[{"cast_id": 5, "character": "John Carter", "c...	[{"credit_id": "52fe479ac3a36847f813eaa3", "de...

در فایل دوم اطلاعات دیگری از همان فیلم موجود است. اطلاعاتی از قبیل خلاصه داستان فیلم ژانر امتیاز کاربران تعداد رأی‌های داده شده بودجه ساخت محبوبیت تاریخ انتشار و قرار دارد.

همانطور که در بالاتر گفته شد برای این کار میتوان این اطلاعات را در نظر گرفت و فیلم‌هایی شبیه به این اطلاعات را استخراج نمود. مثلاً اگر کاربر فیلمی راجع به زندگی مافیایی دیده است همه فیلم‌های مافیایی در امتیاز بندی برای انتخاب فیلم بعدی امتیاز خواهند گرفت. یا اگر بازگر اصلی فیلم اول مارگوت رابی بوده باشد همه فیلم‌هایی که مارگوت رابی در آن‌ها ایفای نقش کرده‌اند امتیاز خواهند گرفت. نحوه توزیع این امتیازها و همچنین وزنی که به آن‌ها داده شود دلخواه می‌باشد و میتوان بر اساس معیارهای مختلف آن‌ها را مشخص کرد. ما در این پیاده‌سازی اولویت اول را با کارگردان فیلم قرار دادیم. سپس بازیگران و بعد از آن کلمات کلیدی که در خلاصه فیلم آمده است.

روند این کار به این صورت می‌باشد که رشته‌ای از کلمات کلیدی و نام کارگردان و بازیگران اصلی میسازیم و با بررسی شباهت‌ها بین رشته‌های ایجاد شده برای هر فیلم فیلم مشابه را به کاربر برمیگردانیم. در اینجا چون ارزش کارگردان و بازیگران برای ما بیشتر بوده است به ترتیب ۳ و ۲ بار آن‌ها را در رشته تکرار میکنیم. حال نوبت به بررسی رشته‌ها و امتیازدهی بین آن‌ها می‌باشد. برای این کار چندین روش موجود است که طبق تست‌های انجام شده بهترین روش شباهت کسینوسی و بعد از آن فاصله اقلیدسی می‌باشد که هر دو داخل کد قرار داده شده‌اند. اما به دلیل کارکرد بهتر تشابه کسینوسی از آن استفاده کرده‌ایم. در صورت تمایل میتوانید با عوض کردن جای آن‌ها تغییرات در صورت استفاده از روش فاصله اقلیدسی را نیز مشاهده نمایید.

کدهای مربوط به این قسمت:

```
def get_director(x):
    for i in x:
        if i['job'] == 'Director':
            return i['name']
    return np.nan
```

```
def get_list(x):
    if isinstance(x, list):
        names = [i['name'] for i in x]
        if len(names) > 3:
            names = names[:3]
        return names

    return []
```

```
def clean_data(x):
    if isinstance(x, list):
        return [str.lower(i.replace(" ", "")) for i in x]
    else:
        if isinstance(x, str):
            return str.lower(x.replace(" ", ""))
        else:
            return ''
```

```
def create_soup(x):
    return ' '.join(x['keywords']) + ' ' + ' '.join(x['cast']) + ' ' + x['director'] + ' ' + ' '.join(x['genres']) + ' ' + x['director'] + ' ' + x['director'] + ' ' + ' '.join(x['cast'])
```


تابع `get_director`: استخراج اسم کارگردان از لیست دست اندرکاران
 تابع `get_list`: دریافت اسم سه بازیگر اول از لیست بازیگران
 تابع `clean data`: مربوط به تمیز کردن و مرتب کردن داده‌ها شامل حذف کردن فاصله بین اسم‌ها (در صورتی که فاصله حذف نشود ممکن است دو شخص متفاوت به دلیل داشتن first name یکسان دارای تشابه تشخیص داده شوند و یک تشابه به غلط در نظر گرفته شود) همچنین همه حروف را به حالت کوچک در می‌آورد تا تشابهی در این بین به دلیل تفاوت در حرف بزرگ و کوچک از بین نرود.
 تابع `create soup`: این تابع یک برای هر فیلم با توجه به مقادیری که دریافت کرده است یک رشته می‌سازد که با توجه به این رشته مقدار شباهت بین فیلم‌های مختلف را تشخیص دهد. در این قسمت است که ما ۳ بار کارگردان و ۲ بار اسم بازیگران را وارد میکنیم تا با درجه اهمیت بیشتری وارد مقایسه‌ها شوند.

```
tfidf = TfidfVectorizer(stop_words='english')
df_movies['overview'] = df_movies['overview'].fillna('')
tfidf_matrix = tfidf.fit_transform(df_movies['overview'])
```

```
cosine_sim = linear_kernel(tfidf_matrix, tfidf_matrix)
euclidean = -1 * euclidean_distances(tfidf_matrix, tfidf_matrix)
```

```
indices = pd.Series(df_movies.index, index=df_movies['title']).drop_duplicates()
```

سلول اول: استخراج کلمات کلیدی هر فیلم با در نظر گرفتن حروف برتکرار در زبان انگلیسی و قرار دادن آن‌ها در یک ستون جدا به اسم overview

سلول دوم: دو روش متفاوت برای مقایسه ماتریس‌های کلمات که روش اول روش تشابه کسینوسی و روش دوم فاصله اقلیدسی میباشد که ما در این سیستم از تشابه کسینوسی استفاده کرده‌ایم. فرمول‌های مربوط به آن‌ها را میتوانید در زیر مشاهده کنید.

$$\text{similarity} = \cos(\theta) = \frac{\mathbf{A} \cdot \mathbf{B}}{\|\mathbf{A}\| \|\mathbf{B}\|} = \frac{\sum_{i=1}^n A_i B_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^n A_i^2} \sqrt{\sum_{i=1}^n B_i^2}},$$

$$E(x, y) = \sqrt{\sum_{i=0}^n (x_i - y_i)^2}$$

:Collaborative

بعد از اینکه کاربر مدتی در سیستم فعالیت داشت میتوان سیستم توصیه گر را به این حالت ارتقا داد. این حالت به اینگونه عمل می کند که سعی میکند با توجه به پیدا کردن سلیقه مشترک بین شما و بقیه کاربران مقدار امتیازی که به فیلم های مختلف خواهید داد را حدس بزند. و به این ترتیب میتواند سلیقه های مشترک با شما را یافته و فیلمی که برای شما مناسب تر است (این بار بر اساس سلیقه افرادی که به نظر می رسد با شما سلیقه یکسانی دارند) انتخاب کند. این نوع سیستم دارای مزیت ها و معایب مختص به خودش می باشد. اشکال اصلی در این نوع سیستم توصیه گر وجود داده به اندازه کافی می باشد. برای مثال اگر شما شروع به ساختن یک سیستم توصیه گر برای سایت جدیدتان کنید یقیناً در ابتدا نمیتوانید این نوع سیستم را با استفاده از دیتای کاربران خودتان بیاده سازی کنید و نیازمند دیتا و زمان بیشتری برای جمع آوری دیتای مورد نیاز خواهید بود اما در صورتی که شما دیتای کافی داشته باشید این روش میتواند بهترین روش برای شما باشد.

به طور مثال در سیستم توصیه گر قبلی کسی که فیلم سینمایی green mile را مشاهده کرده است احتمالاً علاقه ندارد تا بعد از آن فیلمی مانند monsters ball که تقریباً شباهت های بسیار زیادی در خلاصه داستان بین آن ها وجود دارد ببیند. بلکه چیزی که برای این شخص جذاب است مفهوم و حسی است که از فیلم میگیرد. شاید انتخاب فیلم از روی کارگردان بتواند این قضیه را بهبود دهد ولی یقیناً به اندازه کافی مناسب نخواهد بود. اما وقتی از رأی افراد شبیه به خودتان استفاده میکنید کسی که رأی داده دارای عواطف انسانی می باشد و چیزهایی را در فیلم تشخیص میدهد که توسط کامپیوتر قابل تشخیص نیست و یا اینکه در دیتاست موجود نیست. به همین دلیل وقتی دیتاست غنی در اختیار داشته باشیم این روش می تواند یک روش عالی باشد.

البته میتوان ترکیبی از این روش ها را نیز استفاده کرد که بسته به سلیقه فردی که سیستم توصیه گر را انتخاب میکند می باشد.

یک استراتژی جالب برای این کار آن است که به ترتیب به سه استراتژی ضریب های a b c بدهیم. در ابتدا که دیتایی از کاربر نداریم $a=1$ $b=0$ $c=0$ قرار دهیم و هرچه اطلاعات و دیتای بیشتری از کاربر به دست می آوریم ضریب ها را تغییر دهیم به گونه ای که رفته رفته a کم شود و مقدار دو متغیر دیگر اضافه شود تا بتوان سیستم توصیه گر مناسب تری را به کاربران ارائه داد

دیتاست این قسمت:

این قسمت حاوی یک دیتا ست جداگانه برای خود می باشد که در شکل زیر فرم کلی آن را مشاهده میکنید. این دیتاست حاوی آیدی کاربران آیدی فیلم امتیاز و زمان رأی می باشد ما برای استفاده از این دیتا ست در حالت ساده خود به سه ستون اول نیاز داریم. ساختار دیتاست را در عکس زیر مشاهده می کنید.

	userId	movieId	rating	timestamp
0	1	31	2.5	1260759144
1	1	1029	3.0	1260759179
2	1	1061	3.0	1260759182
3	1	1129	2.0	1260759185
4	1	1172	4.0	1260759205

توضیحات کد مربوط به این قسمت:

```
[32]: data = Dataset.load_from_df(ratings[['userId', 'movieId', 'rating']], reader)

[33]: svd = SVD()
      cross_validate(svd, data, measures=['RMSE', 'MAE'], cv=5)

[33]: {'test_rmse': array([0.89436598, 0.89260879, 0.89748886, 0.8907387 , 0.9100275 ]),
      'test_mae': array([0.68891284, 0.68823508, 0.69215914, 0.68859321, 0.69862209]),
      'fit_time': (5.27518105506897,
                  5.764752626419067,
                  6.771573781967163,
                  5.065270662307739,
                  5.307448387145996),
      'test_time': (0.22551250457763672,
                  0.19232559204101562,
                  0.19416284561157227,
                  0.16683316230773926,
                  0.19488978385925293)}
```

```
[34]: svd.fit(data.build_full_trainset())

[34]: <surprise.prediction_algorithms.matrix_factorization.SVD at 0x7fd95d9986a0>
```

```
[36]: list_of_movies=[]
      for i in range(0,10000):
          tt = svd.predict(1, i, 500)
          if(tt[3]>3.3):
              if not q_movies['title'][q_movies['id']==tt[1]].empty:
                  print(q_movies['title'][q_movies['id']==tt[1]])
```

در این قسمت با استفاده از الگوریتم singular value decomposition برای ماتریس رأی های کاربران می باشد که توضیحات کامل آن را میتوانید در وبلاگ فرادرس مشاهده کنید. به طور خلاصه با استفاده از آن این ماتریس را به سه ماتریس دیگر تجزیه میکنیم. و با کمک آن مقادیر دیگر را حدس زده و برای هر کاربر با توجه به رأی دیگران بهترین فیلم موجود را انتخاب میکنیم.

منابع:

<https://www.kaggle.com/gspmoreira/recommender-systems-in--python-101>

<https://www.kaggle.com/rounakbanik/movie-recommender--systems>

<https://www.kaggle.com/ibtesama/getting-started-with-a-movie--recommendation-system>